

Spis treści

---

1. Od oświecenia do moderny – wokół poetyki miasta	13
2. Stan badań nad literaturą o Wrocławiu	21
3. Wrocław wielkomiejski, Wrocław prowincjonalny.....	33
4. Wrocław jako przestrzeń otwarta	53
5. Wrocław miasto nazwane, Wrocław miasto domniemane	83
6. Istotne rejony powieściowego miasta – wrocławskie <i>profanum</i> i <i>sacrum</i>	93
6.1. Rynek – centrum administracji i handlu.....	94
6.2. Plac Solny a funkcjonalizacja przestrzeni	110
6.3. Ostrów Tumski – powieściowe <i>sacrum</i> i enklawa spokoju	117
6.4. Parki i Promenada. Szczegółowość odwołań a stopień sakralizacji natury	126
6.5. Literackie obrazy Odry i Oławy	140
7. Możliwości identyfikacji i role poszczególnych ulic Wrocławia	155
8. Wrocławskie mikro- i monoprzestrzenie oraz elementy powieściowej przestrzeni miasta	191
8.1. Kościoły Wrocławia	192
Kościół św. Krzyża	193
Wrocławska katedra	196
Kościół św. Elżbiety i św. Marii Magdaleny	199
Kościół przy klasztorze Bernardynów	205
Kościół NMP na Piasku	207
8.2. Klasztory i kaplice – między <i>civitas dei</i> a <i>civitas diaboli</i>	208
8.3. Pałac Arcybiskupi – <i>sacrum</i> czy <i>profanum</i> ?	214
8.4. Domy prywatne – między jakością topograficzną a subiektywizacją obrazu	215
8.5. Sposoby kreowania wrocławskiego ratusza.....	224
8.6. Temida poza ratuszem.....	227
8.7. Funkcjonalizacja wrocławskich kawiarni i zajazdów	230
8.8. Między kulturą wysoką a kiczem.....	244

8.9. Pod znakiem oświaty.....	249
8.10. Miejska fabryka – człowiek między koniecznością a wolnością.....	253
8.11. To, co wznosi się nad ziemią – funkcjonalizacja mostów, wież widokowych i wież kościołów.....	258
8.12. Młyny jako mikroprzestrzeń i element przestrzeni Wrocławia	262
8.13. Utrwalanie reliktyw przeszłości. Średniowieczne bramy miasta.....	265
8.14. Pomniki Wrocławia i ich funkcje w niemieckojęzycznych powieściach śląskich.....	268
8.15. Wielka Waga u Kolbenheyera.....	271
8.16. Wzgórze Liebicha i różne sposoby kreowania jego przestrzeni	272
8.17. Miejska kwaciarnia jako ekwiwalent natury?	274
8.18. Wartościowanie instytucji przytułków i schronisk.....	275
8.19. Wrocławskie dworce – obiektywizacja i subiektywizacja obrazu	278
9. Miasto oglądane z wysokości – różne sposoby waloryzacji Wrocławia	285
10. Historia Wrocławia – prawda a fikcja literacka w wybranych powieściach historycznych.....	293
11. Echa historii w fabule literackiej.....	323
12. Twórczość Gustawa Freytaga oraz Carla i Gerharta Hauptmannów – refleksy autobiograficzne i wzorce kreowanych postaci literackich...	337
13. Obyczajowość Wrocławia w powieściach śląskoniemieckich.....	343
14. Mieszkańcy Wrocławia	351
14.1. Tłum i masa.....	351
14.2. Społeczne podziały w ciągu wieków.....	364
14.3. Wrocław jako miasto wielonarodowościowe.....	379
14.4. Portrety kobiet i mężczyzn w powieściach o Wrocławiu.....	387
14.5. Mieszkańcy miasta jako bohater zbiorowy. Próba typologizacji wrocławian.....	395
15. Podsumowanie	401
Aneks.....	409
1. Krótkie biografie pisarzy.....	409
2. Pierwsze prasowe recenzje w oryginale trzech z analizowanych w pracy powieści	416
3. Inne głosy prasowe (wybór)	419
Bibliografia prac cytowanych.....	423
1. Wydawnictwa zwarte i artykuły z wydawnictw zwartych	423
2. Czasopisma i artykuły z czasopism	431

Bibliografia tematu.....	435
1. Literatura prymarna.....	435
1.1. Beletrystyka o Wrocławiu do roku 1933 (wybór).....	435
1.2. Powieści w polskim przekładzie	436
1.3. Beletrystyka o Wrocławiu po roku 1933 (wybór).....	436
1.4. Inne utwory z Wrocławiem w tle (wybór)	436
1.5. Wrocław w piśmiennictwie autobiograficznym	437
1.5.1. Pamiętniki i wspomnienia	437
1.5.2. Korespondencja	437
1.6. Przewodniki, podręczniki, przedmowy, przemówienia pisane przez literatów (wybór)	438
2. Literatura sekundarna.....	439
2.1. Prace teoretycznoliterackie	439
2.1.1. O omawianych autorach i ich dziełach (wybór)	439
2.1.2. O pojmowaniu i poetyce miasta (wybór)	445
2.2. Pisarze śląskoniemieccy w przedwojennej prasie.....	447
2.2.1. Artykuły (wybór)	447
2.2.2. Recenzje (wybór).....	448
2.3. Publikacje książkowe o Wrocławiu.....	448
2.4. O Wrocławiu w przedwojennej prasie (wybór)	458
2.5. Inne	460
2.6. Leksykony, słowniki, spisy ulic, przewodniki i księgi adresowe	464
Zusammenfassung	465
Spis ilustracji	467
Ilustracje czarno-białe	467
Ilustracje kolorowe	473
Indeks nazwisk	475